

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Kielcach**

Kielce, dnia stycznia 2010 r.

**Pan
Adam Jarubas
Marszałek Województwa
Świętokrzyskiego**

P/09/158
LKI-410-24-1/2009

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 2 ustawy z 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli (DzU z 2007 r. nr 231, poz. 1701 ze zm.), zwanej dalej „ustawą o NIK”, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Kielcach przeprowadziła kontrolę w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Świętokrzyskiego, zwanym dalej „Urzędem”, w zakresie udzielania koncesji na wydobywanie kopalin pospolitych oraz nadzoru nad spełnianiem przez koncesjonariuszy warunków tych koncesji, w okresie od 2007 r. do 30 czerwca 2009 r.

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli podpisanym w dniu 8 stycznia 2010 r., Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 60 ustawy o NIK, przekazuje Panu Marszałkowi niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie, pomimo stwierdzonych uchybień, ocenia działalność Urzędu w zakresie objętym kontrolą.

1. W ocenie NIK, pracownicy Oddziału Geologii Departamentu Rozwoju Obszarów Wiejskich i Środowiska Urzędu wykonujący zadania w ramach postępowań koncesyjnych na wydobywanie kopalin pospolitych posiadali odpowiednie przygotowanie formalne, tj. wykształcenie wyższe geologiczne oraz ukończone studia podyplomowe korespondujące z zakresem ich obowiązków.
2. Postępowanie Marszałka Województwa Świętokrzyskiego jako organu koncesyjnego przy udzieleniu koncesji na wydobywanie kopalin pospolitych ze złóż znajdujących się na terenie województwa świętokrzyskiego było prawidłowe. Analiza dokumentacji 18 koncesji z okresu objętego kontrolą wykazała, że w każdym przypadku:

- żądano od wnioskodawców przedłożenia wszystkich wymaganych dokumentów, określonych w art. 18 ust. 1-3 oraz art. 20 ust. 2 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. Prawo geologiczne i górnicze (DzU z 2005 r. nr 228, poz. 1947 ze zm.);
- stosowano się do procedury uzgodnienia koncesji z właściwym wójtem, burmistrzem albo prezydentem miasta, wynikającej z art. 16 ust. 5 ww. ustawy;
- w treści badanych koncesji, zgodnie z wymaganiami przewidzianymi w art. 22 Prawa geologicznego i górniczego, określono rodzaj i sposób prowadzenia działalności objętej koncesją, przestrzeń, w granicach której ma być prowadzona ta działalność, okres ważności koncesji ze wskazaniem terminu rozpoczęcia działalności oraz inne wymagania;
- zgodnie z art. 25 ust. 1 ww. ustawy wyznaczono w nich granice obszaru i terenu górniczego, które w ramach procesu koncesyjnego uzgodniono z prezesem Wyższego Urzędu Górniczego, określono zasoby złoża kopaliny możliwe do wydobycia oraz minimalny stopień ich wykorzystania.

Proces koncesyjny przeprowadzono bez zbędnej zwłoki. Prawidłowo przygotowane wnioski, niewymagające przeprowadzenia skomplikowanego postępowania wyjaśniającego były rozpatrzone w terminie nie dłuższym niż dwa miesiące od daty ich złożenia.

3. Organ koncesyjny, w jednym przypadku dotyczącym naruszenia przez koncesjonariusza przepisów ustawy Prawo geologiczne i górnicze oraz czterech przypadkach dotyczących naruszeń warunków koncesji, postępował zgodnie z art. 27a powołanej ustawy, tj. wzywał przedsiębiorców do zaniechania stwierdzonych naruszeń.

4. Organ koncesyjny wydając decyzje o wygaszeniu koncesji, w związku z zakończeniem eksploatacji złoża lub z brakiem możliwości jego dalszej eksploatacji, stosował się do procedur wynikających z art. 29 ust. 2 ustawy Prawo geologiczne i górnicze. W uzgodnieniu z właściwym wójtem, burmistrzem albo prezydentem miasta oraz z właściwym organem nadzoru górniczego ustalał zakres i sposób wykonania obowiązków dotyczących ochrony środowiska oraz obowiązków związanych z likwidacją zakładu górniczego.

5. Organ koncesyjny prawidłowo sprawował nadzór nad realizacją obowiązku wnoszenia przez przedsiębiorców opłat eksploatacyjnych. W szczególności, rzetelność i terminowość przekazywanych przez przedsiębiorców informacji, o których mowa w art. 84 ust. 9 ustawy Prawo geologiczne i górnicze oraz wysokość i terminowość wnoszenia opłat eksploatacyjnych, była ściśle weryfikowana, m.in. poprzez zastosowanie narzędzi informatycznych. We wszystkich przypadkach niedopełnienia przez przedsiębiorcę obowiązku wniesienia opłaty eksploatacyjnej lub niezłożenia ww. informacji albo w razie złożenia informacji nasuwającej zastrzeżenia, wydawano decyzje, w których określano wysokość należnej opłaty. Za okres objęty kontrolą wydano ogółem 108 decyzji ustalających opłaty eksploatacyjne za wydobywanie kopalin pospolitych na łączną kwotę 2.785 tys. zł (65% z nich stanowiły decyzje wydane w związku z nieuiszczeniem opłaty eksploatacyjnej lub wniesieniem jej na rachunek tylko jednego z wierzycieli).

Uwagi NIK dotyczą niekorzystania przez Pana Marszałka, w ramach sprawowanego nadzoru, z uprawnienia określonego w art. 26c ust. 6 ustawy Prawo geologiczne i górnicze, dotyczącego żądania od przedsiębiorców wydobywających kopaliny, aktualnych wyciągów z ich rachunków bankowych, na których zobowiązani są oni gromadzić środki funduszu likwidacji zakładu górniczego, a także informacji o sposobie wykorzystania tych środków.

NIK nie podziela argumentacji przedstawionej w wyjaśnieniach geologa wojewódzkiego, że właściwym do korzystania z powyższego uprawnienia jest organ nadzoru górniczego. Zaprzeczeniem tej argumentacji są także zakresy obowiązków pracowników odpowiedzialnych za przebieg procesów koncesyjnych, z których wynika, iż zadanie to zostało im powierzone.

6. Sposób rozpatrywania skarg dotyczących eksploatacji kopalin pospolitych, mieszczących się w zakresie kompetencji organu koncesyjnego (siedmiu spośród dziesięciu, które wpłynęły do Urzędu w badanym okresie) był zgodny z przepisami ustawy z 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (DzU z 2000 r. nr 98, poz. 1071 ze zm.). Skargi zostały załatwione terminowo, a skarżący powiadomieni o sposobie załatwienia sprawy. W ramach czterech postępowań wyjaśniających, prowadzonych w związku ze skargami na działalność zakładów górniczych, organ koncesyjny przeprowadził kontrole doraźne.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli wnosi o korzystanie, w ramach funkcji nadzorczej organu koncesyjnego, z uprawnienia określonego w art. 26c ust. 6 ustawy Prawo geologiczne i górnicze, do żądania od przedsiębiorców wydobywających kopaliny ze złóż aktualnych wyciągów z rachunku bankowego, na których gromadzą środki funduszu likwidacji zakładu górniczego, a także informacji o sposobie wykorzystania tych środków.

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Kielcach, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, oczekuje przedstawienia przez Pana Marszałka w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosku, bądź o działaniach podjętych w celu realizacji wniosku lub przyczynach niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, przysługuje Panu Marszałkowi prawo zgłoszenia na piśmie do dyrektora Delegatury NIK w Kielcach umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosku zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o którym mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.